



VRB/8/2000.
VRB/13/1999-2002.

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **választási rendszer reformját előkészítő eseti bizottságának**

2000. október 30-án, hétfőn 13 órakor

az Országház főemelet 58. számú üléstermében

megtartott üléséről

Napirend:

A bizottság által készítendő jelentés és országgyűlési határozattervezet megvitatása

Elnököl: Dr. Pokol Béla (FKGP), a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Baloghné Hegedűs Éva és Morvai Elvira

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről:

Dr. Pokol Béla (FKGP), a bizottság elnöke

Dr. Lamperth Mónika (MSZP), a bizottság alelnöke

Dr. Salamon László (Fidesz)

Dr. Rubovszky György (Fidesz)

Dr. Balsai István (MDF)

Dr. Horváth Balázs (MDF)

Dr. Wiener György (MSZP)

Balczó Zoltán (MIÉP)

Dr. Hack Péter (SZDSZ)

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 09 perc)

DR. POKOL BÉLA, a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Üdvözlöm a megjelenteket. Négy pártdelegáció van jelen, percekben belül az MSZP delegációja is, legalábbis valaki közülük beérkezik, akkor leszünk határozatképesek, de úgy gondolom... (Közbeszólás: A tárgyalóképesség megvan.) Tárgyalóképesek vagyunk, el tudjuk kezdeni, ezért a bizottság ülését megnyitom.

Hadd jelezsem, hogy a múltkori megegyezés alapján - amiben maradtak még bizonytalanságok - elkészítettem egy határozattervezetet, amelyet hatan írnánk alá, majd meglátjuk, hogy mi tud benne maradni, miben van meg legalább öt párt egyetértése. Emellett készítettem egy jelentéstervezetet. Minél rövidebbet akartam, mert sok minden fölmerült, és ha nagyon részletes akarnék lenni, akkor 40-50 oldalba tudnám mindenkinek a programpontjait belevenni. De tudom nagyon jól, óriási viták voltak, sok szempontból PR-szempontokból is, mert a nyilvánosság jelen volt az újságírók képében, néha még kamerák is voltak. Tehát nyilvánvalóan sokszor politikai vitát gerjesztett egy-egy programpont előterjesztése. Nem kívántam ezt a jelentés kapcsán megismételni, ettől lehetőleg tartózkodnék. Tehát így akkor van egy rövid jelentéstervezet és utána külön egy határozattervezet, amelyet a hat párt, a hat delegáció képviselője írna alá, és amiben legalább öt párt meg tud egyezni, az maradna benne, ehhez küldtem ki a tervezeteket.

Technikailag úgy nézne ki, hogy ma találkoztunk utoljára és az marad benne, amiben meg tudunk állapodni - én ezt már a múltkori megállapodás alapján készítettem -, illetve kiesik a határozati pontokból az, ami nem éri el legalább öt párt támogatását.

Ezután már több ülés nem lenne, hanem ha mi konszenzusra jutunk, akkor én ez alapján elkészítem a jövő héten a házelnök úr felé a bizottságnak a jelentését, illetve a határozati pontokat, a határozati pontokat körbeküldeném aláírásra a delegáció tagjai körébe, és utána elküldöm a házelnök úr felé. Úgy tűnik az eddigi információ szerint, hogy kicsi az esély arra, hogy ez decemberben bekerüljön, de nem kizárt, mert ez talán félóra lenne, tehát ha túl nagy vita nem lenne, akkor be lehetne tenni, akkor már decemberben megvitatnánk, és a parlament elfogadná, amennyiben pedig csúszna, akkor februárban kerülne erre sor.

Köszönöm szépen, ennyi lenne a bevezető. Megadom a szót. A határozati pontokhoz ki kíván hozzászólni? (Dr. Salamon László jelentkezik.) Salamon képviselő úré a szó.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. A Fidesz-Magyar Polgári Párt álláspontja az, hogy ezekben a formákban, ahogy ez a jelentés, illetőleg ez az országgyűlési határozati javaslat most előttünk van, nem tudjuk támogatni. Módosításokkal nyilvánvalóan el tudunk jutni egy olyan jelentéshez, és egy olyan országgyűlési határozati javaslattal is, amelyet támogatni tudunk, de így, ebben a formában ez egy kicsit messzeesik az álláspontunktól, és röviden azt is meg fogom indokolni, hogy miért. A kettőről együtt beszélek, mert tartalmi kérdésről van szó, és összefüggenek, mind a kettő kapcsán együtt adható elő racionálisan a legrövidebben. De azért a jelentésről beszélek először.

Az, amit az elnök úr egészében véve a jelentés tervezetében leír, tényszerűen helytálló. Nem ezzel van a gond, hanem azzal, amit már az elmúlt tanácskozás alkalmával is jeleztem, hogy úgy gondoljuk, a választási reform feladatkörében felvetett kérdésekre egészében véve nem tudunk igazán kielégítő szinten, megfelelő szinten megfelelő konszenzusra jutni. Akkor, amikor a mi feladatunk az volt, hogy a választási reformról terjesszünk elő egy koncepciót, úgy gondolom, azt a két pontot, amelyekben valóban egyetértésre tudtunk jutni, nevezetesen, hogy az időközi választás ne egymillió, hanem hárommillió forint legyen, illetve, hogy a kapcsolt listákon feleslegesek, elhagyandók, egyébként mint tényszerű és valós megállapodási pontokat nem vitatjuk, de ezt választási reformként értékelni, és erre azt mondani, hogy íme,

ezt a választási reformot ajánlja a jelen választási rendszer megváltoztatására ez a bizottság, ez, úgy érezzük, nem járható út.

Éppen ezért az a véleményünk, hogy a két kérdést, az országgyűlési választásokra vonatkozó szabályok ügyét külön kell választani az Európai Parlament ügyétől, mert az európai parlamenti választások ügyében ez nem áll, amit az előbb az országgyűlési választásokra mondtam, mert ott néhány nagyon lényeges pontban, amelyekre fel lehet építeni már egy konkrét törvényjavaslatot is, egy átfogó, a kérdések egészét rendező törvényjavaslatot is, megállapodásra jutottunk. Úgy gondoljunk, hogy éppen ezért a jelentés szövegében bizonyos változtatások elkerülhetetlenek, olyanok, amelyek világosan utalnak arra, hogy az a két kérdés, amelyben az országgyűlési választásokra nézve megállapodtunk, kevés ahhoz, hogy erre átfogó reformot építeni lehessen. Ezt a jelentésben kénytelen-kelletlenek vagyunk kimondani, szerintem ez a bizottság ezt nem tudja megspórolni, mert ezt - zsargonnal kifejezve - választási reformként eladni nem lehet, és mi ehhez nem is kívánunk statisztálni, hogy ezt mintegy választási reformként adjuk el.

Ebből következően az országgyűlési határozati javaslatban azt a feladatmeghatározást, amely az 1. és a 2. pontban szerepel, úgy gondoljuk, nem kell az országgyűlési határozati javaslatba bevenni, nincs szükség most ebben a helyzetben ilyen rész kérdésekben a választási törvényt módosítani mintegy annak a jelzéseként, hogy ez a választási reform. Azt egyébként is hangoztattuk, és azt hiszem, ezzel nem vagyunk egyedül, hogy csomagban gondolkodunk, tehát megvolt - amit nem akarok ismételtén az idő kímélése miatt részletesen elmondani -, hogy a Fidesznek milyen prioritásai voltak ezen a tárgyaláson, ez a prioritás abszolút nem érvényesült, ehhez képest tehát nyilvánvalóan azoknak a részelemeknek, amelyek egyébként súlyban, jelentőségében elenyésző hányadát képezik az egészhez képest, a megvalósítását sem látjuk lehetségesnek.

A 3. pont alatt foglaltakat tulajdonképpen megfelelő szövegpontosítás mellett el tudnánk fogadni. Mindkét javaslat tekintetében tehát más szöveget javasolunk, és szeretnénk, ha erre lehetőséget teremtenénk magunknak, talán nem vagyunk egyedül, lehet, hogy más pártok is gondolkodnak ebben, hogy szövegszerűen meg tudjuk jeleníteni ezt, amire eddig azért nem volt mód, mert eléggé későn kaptuk kézhez ahhoz a javaslatot, hogy ehhez megfelelő más szöveget tudjunk szerkeszteni. Tehát egy kicsit a további teendőket illetően is egy prozódium van, az, hogy legyen mód az elnök úr által itt most elének tett szövegjavaslathoz nekünk is és - ha más párt is úgy gondolja - más pártoknak is szövegszerű módosító javaslatot letenni, és akkor vagyunk abban a helyzetben, én úgy gondolom, hogy még egy ülést nyugodtan, úgy hiszem, rá tudunk erre szólni, és meg tudjuk nézni, hogy el tudunk-e fogadni közösen egy olyan szöveget, és szerintem igen, egy olyan jelentésszöveget, és olyan országgyűlési határozati javaslatot, amely minden pártnak a véleményével és az álláspontjával egyezik. Ennyi.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azért homályban maradt egy fontos dolog. Egy kérdést szeretnék intézni Salamon Lászlóhoz, igennel és nemmel is meg lehet válaszolni, hogy gyorsan haladjunk előre. Mivel a jelentésből nem derül ki, hogy lényegében a reformbizottság nem érte el a célját, az alapvető célkitűzés szempontjából kudarcot jelentett, tehát nem tudtuk csökkenteni lényegében, ami a fő cél volt, a parlament létszámát, és a választás lényeges reformját nem tudjuk végrehajtani, tehát mivel ezt én valóban nem jeleztem, és Salamon képviselő úr jelezte, hogy ellenben azt a két kicsi módosítást, amelyben, úgy tűnik, azért van konszenzus, tehát az időközi választások felemelése, plusz a kapcsolt lista elhagyása, ő reformcélként nem tudja elfogadni, ezért kérdezem, hogy ez azt jelenti, tudniillik van egy megoldás, a jelentésben majd beleteszi a Fidesz a szövegmódosításba azt, ami kimaradt, tehát

jelezzük, hogy ez nem reform, mert azt nem tudta a bizottság elérni. Ebben az esetben ehhez a két kis módosításhoz hozzájárul a Fidesz, vagy ebben az esetben sem járul hozzá? Ez fontos.

Tehát, amennyiben ez nem választási reform, ez a két kis módosítás nem választási reformként, hanem két apró kis technikai módosításként kerül be, vagy ha kisebb jelentőségüként ez így bekerül, akkor a Fidesz hozzájárul, vagy amit az előbb mondott a képviselő úr, az azt jelenti, hogy egyáltalán most már nem járul hozzá ehhez a két módosításhoz se? Igennel vagy nemmel szeretném kérni a választ a képviselő úrtól.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (Fidesz): Elnök Úr! A Fidesz-Magyar Polgári Párt abból az aspektusból ítéli meg a választási rendszer sorsát, hogy egy átfogó reformra kaptunk megbízást, és még egyszer mondom, az volt az álláspontunk az egyes részkérdéseket illetően is, hogy csomagban gondolkodunk. (*Lamperth Mónika és dr. Wiener György megérkezik az ülésre.*) Mi ezeket el tudjuk fogadni egy széles körű rendezés keretében, azonban csak önmagában ezeket az elemeket külön nem támogatjuk.

ELNÖK: Tehát akkor nemcsak stilisztikai kérdéstről van szó, hanem lényegében, mivel nem történt átfogó reform, ezért a Fidesz ezt a két kis változtatást sem fogadja el?

DR. SALAMON LÁSZLÓ (Fidesz): Nincs akkora jelentősége ennek a két kérdésnek...

ELNÖK: Jó. Köszönöm szépen. Most már tiszta, tehát nemcsak stilisztikai...

DR. SALAMON LÁSZLÓ (Fidesz): Nincs akkora jelentősége ennek a két kérdésnek, hogy ezért önmagában törvénymódosítást hajtsunk végre.

ELNÖK: Köszönöm. Balczó képviselő úré a szó.

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Köszönöm a szót. Ugyan elvileg még fennáll a lehetősége annak, hogy öt párt képviselői ebben a tekintetben is azonos véleményre jussanak és akkor a bizottság határozata így elfogadható. Ugyanakkor bizonyos szempontból nem látom értelmét, hiszen az országgyűlési határozati javaslatnak az a célja, hogy egy ennek megfelelő törvényjavaslatban testesüljön meg, akkor nyilván a Fidesz-Magyar Polgári Párt támogatására ehhez szükség van. Tehát természetesen ez most egy alapvetően más helyzet így.

Ennek ellenére hadd mondjam el, hogy mi itt fordított irányban léptünk, mert ugyan voltak fenntartásaink, de abban bízva vagy úgy látva, hogy ebben meglesz a megegyezés, mi aláírtuk volna ezt a betervezett határozati javaslatot annak ellenére, hogy a jelentésben bizonyos szövegszerű, kicsi tartalmi módosítást szükségesnek tartanánk. Mi úgy ítéljük meg, hogy bár röviden, de a bizottság elnöke helyesen foglalta össze azt, hogy mely lényeges kérdéseket tárgyalt a bizottság, és azt mondja - nem olvasom föl, ott van mindenki előtt, eltérő koncepciók, megoldási technikák -, hogy nem született döntés e témákban. Lehet ezt persze súlyosabban megfogalmazni, hogy kurdarcot vallottunk, de azt hiszem, hogy ebben a jelentésben ez szerepel.

A MIÉP-nek két kérdésben volt fenntartása. Az egyik az időközi választásnál az egy millióról három millió forintra való növelés. Mi azt mondtuk, hogy legfeljebb az inflációval növeljük. A másik pedig arra vonatkozott, hogy mi helyesnek tartottuk volna az európai parlamenti választások esetén az érvényességi küszöböt. A frakciónk áttekintette azt, hogy itt végül is nyolc pontban tartalmaz a javaslat egy megállapodást, ebből hattal teljes mértékben egyetértünk, egyet másképp képzelünk el, ezért a frakció úgy döntött, hogy támogatja ezt az előterjesztést. Ezek után nyilván szövegszerű módosítás nagyon röviden kettő lett volna - ha

most nem a nyelvhelyességre gondolok, hanem tartalmira egy kicsit -, hogy a "példátlanul magasnak tekinthető" létszámot mi nem tartjuk helyesnek. Mert ha abban gondolkodunk, hogy vannak kétkamarás parlamentek is és hagyjuk ezt a létszámot; ha abban gondolkodunk, hogy a túl magas létszámhoz a közvélemény óhatatlanul mindig azt teszi hozzá, hogy és mennyibe kerül? Ha ezt a költségtényezőt is bekalkuláljuk - se külföldi, se magyar minisztériumi költségvetési példákat nem akarok hozni -, én elegendőnek tartanám azt, hogy magasnak vagy nagy létszámúnak tekinthető, mert ha példátlan, akkor még súlyosabb a felelősség, hogy semmit nem tettünk. Tehát ennyiben van ennek valamilyen üzenet értéke. Annak idején nem én tettem ezeket a pontos szakmai összehasonlításokat, de még egyszer mondom, ha kétkamarás parlamenteket veszünk figyelembe más országokban vagy ha tartományi és szövetségi is van, akkor az a "példátlan" szó talán erős. És még egy: volt a jelentésben egy módosítási javaslat, hogy ne azt írjuk, hogy három kérdésben alakult ki konszenzus a bizottságban, hanem hogy "a szükséges egyetértés". Ezzel jeleznénk azt, hogy végül is van kérdés, amit mi másként látunk, de az elmondottak alapján mi aláírnánk végül is ezeket a pontokat.

Hadd tegyek föl egy kérdést vagy tegyek egy javaslatot, hogy teljesen világos Salamon képviselő úr álláspontja. A múlt ülésen pont én jeleztem ezt először, hogy vigyázzunk, egy részletkérdést ne úgy jelenítsünk meg, mintha ez egy választási reform lenne. A jelentésben ki lehet rá térni. Ugyanakkor, ha hasznosnak tartjuk ezt a két részletmódosítást - a kapcsolt lista eltörlését is -, akkor azt is föl lehet vetni, hogy ha nem a reform-előkészítő bizottság határozatában szerepel, hanem párhuzamosan, mint reformtól függetlenül majd elkészül ennek egy szövegszerű törvényjavaslata, azt adott esetben hatpártilag be lehet nyújtani és akkor arról van szó, hogy egy hasznos módosítás megvalósulhat, de nem úgy jelenítjük meg, mint egy reformnak az elemét. Köszönöm. *(Dr. Salamon László: Lehet válaszolni?)*

ELNÖK: Egy pillanat, kérdést nem tett fel. De minden frakció hadd szóljon, mintha Hack képviselő úr jelentkezett volna, tehát minden frakció körben és utána, mert nem volt kérdés. Ha lett volna, akkor megadnám a szót, de kérdés nem volt, csak reflexió. Tessék, megadom Hack úrnak a szót.

DR. HACK PÉTER (SZDSZ): Azt szeretném jelezni, hogy a mi számunkra is nyilvánvaló az, hogy a bizottság nem érte el azt a célt, amire létrejött. Ezt a parlamenti vitában sem lehet kikerülni, nem mondhatjuk azt, hogy amit az elnök úr elkészített, ez az, amiért dolgoztunk, ez az, amiért küzdöttünk.

De azt gondolom, hogy ezzel együtt született valamilyen eredmény, amely eredmény hozama az elmúlt egyéves munkának és amely hozamot nem lehet vagy nem lenne érdemes veszni hagyni. Nem tartanám kizártnak azt, hogy akkor a kormány nyújtsa be ezt a javaslatot és mi csak egy rövid egymondatos jelentést készítsünk, amelybe azt írjuk, hogy a bizottság céljait a bizottság nem tudta elérni, nem tudott létrejönni kompromisszum. Én nem zárkózom el egy ilyen megoldástól, de nem zárkózom el attól sem, hogy a bizottság munkájának eredményeit egy határozati javaslatban rögzítsük és ez a határozati javaslat legyen alapja a kormány törvény-előkészítő munkájának. Tehát ez legyen egy jelzés arra, hogy ezekben a kérdésekben, amelyeket az elnök úr a jelentéstervezetben rögzített, kétségtelenül létrejött konszenzus a pártok között, töredéke annak a témakörnek, amit megtárgyaltunk, de azt gondolom, hogy abban a pillanatban, amikor úgy döntöttünk, hogy csak konszenzussal változtassunk a helyzeten, tehát nem egyszerű többségi alapon dönti el a bizottság a kérdéseket, ezzel a döntésünkkel a folyamatba beprogramoztuk azt az eredményt, ami most létrejött. A magam részéről ezt nem tartom tragikusnak, rosszabbnak tartanám azt, ha egyoldalú tervezetekről vitatkozna demonstratíván a parlament, és jónak tartom, a jövőben is

követendőnek azt a gyakorlatot, amit immár két cikluson keresztül követett az Országgyűlés, hogy nem egyoldalú többségi akarattal akar választási törvénymódosítást kikényszeríteni.

Mivel jelen pillanatban nincsen olyan mértékű többségi akarat a változtatásra, amely többségi akarat mögé fölsorakoznának a parlamenti pártok, szerintem ezekben a kérdésekben mintegy mellékesen egy határozati javaslat készülhet, és a jelentés többé-kevésbé korrektül rögzíti azt, ami történt, többé-kevésbé korrektül rögzíti azt, hogy mi miről szólt. Az természetesen minden frakciónak magánügye és mi is fenntartjuk ezt a jogot, hogy ha a vitában előkerül az elmúlt egyéves munka értékelése, akkor ott mindenki elmondja a saját véleményét. Szerintem ez a jelentéstervezetben nem tud megjelenni, hiszen ahányan vagyunk, annyiképpen értékeljük az elhangzottakat.

Tehát a magam részéről az elnök úr által készített jelentést korrektnek tartom, helyesen rögzíti azt a helyzetet, ami a tárgyalásunk eredményeként létrejött. Ha minden frakció aláírja ezt, akkor mi nem zárkozunk el az aláírás előtt. Két apró kérdést megoldunk, egy jelentős kérdés megoldását elindítjuk, értem ezen az európai választásokat, és az a feladat, amire létrejött a bizottság, talán a következő ciklusra marad. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Wiener képviselő úré a szó.

DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Tisztelt Bizottság! Hack Péter képviselőtársamhoz hasonlóan nekem is az az álláspontom, hogy ez a dokumentum korrektén rögzíti az eseményeket és megpróbál adni egy összegzést a bizottság munkájáról. Ezzel együtt néhány részletkérdésbeni módosítást tartanék szükségesnek. Elsősorban, amire Balczó képviselő úr is utalt, nem helytálló az, hogy példátlanul magas a magyar Országgyűlés létszáma. Ő már hozott érveket a kétkamarás, illetőleg tartományi parlamenti berendezkedéssel összefüggésben. Én kiegészíteném egy olyan mondattal, amelyet elmondtam még a bizottsági munka kezdetén, hogy az egy képviselőre jutó állampolgárok számát tekintve, 35 európai országból erre nézve voltak adataim, Magyarország a 19. helyen áll, ez egy közepes pozíció, például Svédországban kevesebb állampolgár jut egy képviselőre, tehát ilyen értelemben ott még inkább beszélhetnénk példátlanul magas létszámú Országgyűlésről. Tehát én a "példátlan" szót kivenném ebből a szövegből, hogy konkrét javaslatot is tegyek.

A második módosításom a következő mondattal lenne kapcsolatos, ez így szól: Ugyanígy vizsgálatot folytatott a bizottság a választási rendszer arányosságának fokozására, noha elismerést nyert az is, hogy a stabil kormányzás biztosítása megköveteli az arányosság bizonyos korlátozását a választási rendszerben. Ez az elismerés nem volt a bizottsági tagok között általános. Elsősorban a Fidesznek a delegáltjai hangoztatták ezt, más pártok, így az MSZP, az SZDSZ, a MIÉP, sőt, bizonyos értelemben még a Független Kisgazdapárt is, más nézetet vallottak. Lényegében azt lehet mondani, hogy a stabil kormányzás biztosítása megköveteli az arányosság bizonyos korlátozását. Ezt úgy kellene a szövegben említeni, hogy volt egy ilyen vélemény is, de voltak ezzel ellentétes álláspontok is...

ELNÖK: Felmerült az is...

DR. WIENER GYÖRGY (MSZP): Felmerült az is, így pontosabb, és abban a pillanatban más lesz a helyzet. Végezetül, kellene utalni arra, hogy a külföldön élő magyar állampolgárok választójoga és a kisebbségek parlamenti képviselője mellett volt még egy harmadik tematika is, ezt a szocialisták vetették fel, Lamperth Mónika és én, hogy a női kvóta kérdéskörét is vizsgáljuk meg, erre is kellene utalni, hogy megvizsgáltuk, és ebben sem jött létre konszenzus.

Végezetül, egy negyedik megjegyzésem volna, ki kellene egészíteni a harmadik bekezdést egy mondattal, tudniillik itt nincs szó arról, hogy miért nem született meg végül is a megegyezés. Míg a kisebbségek és a külföldön élő magyar állampolgárok választójoga tekintetében van utalás arra, hogy mi a konszenzus hiányának az oka, addig ebből a dokumentumból nem derül ki, hogy az alapkérdésben miért nem sikerült megegyezésre jutnunk. Ezekkel a módosításokkal én a szöveget, mint jeleztem, támogatandónak tartom.

Ami a konkrét javaslatokat illeti, megítélésem szerint nem kellene visszalépnünk abból a két kis kérdésből; csak a végére érkeztem Salamon képviselőtársam hozzászólásának, de próbáltam tájékozódni, hogy ő mit mondott, és abból én azt a következtetést vontam le, hogy ebben a két részletkérdésben nem tartja szükségesnek a változtatást, amennyiben egyéb területeken nem sikerül az előrelépés. Ha ez netán így lenne, azt én nagyon sajnálatosnak tekinteném, nyilvánvaló, hogy ha a Fidesz ehhez nem járul hozzá, akkor értelmetlen ezt a két pontot a határozati javaslatban fenntartani. Én abban bízom, hogy végül is a Fidesz álláspontját vagy én értelmeztem rosszul, vagy pedig felül fogja bírálni, és megmarad ez a két módosítás.

A kapcsolt lista esetében csak arról van szó, hogy felesleges a közös lista mellett.

Ami pedig az egymillió forintos költséghatárnak a hárommillió forintosra történő felemelését illeti, elmondtam korábban, ezzel lényegében mások is egyetértettek, és mások is elmondták, hogy már önmagában az infláció szükségessé tesz egy ilyen módosítást, de nyilvánvaló, hogy ha a Fidesz ehhez nem járul hozzá, akkor a Szocialista Pártnak is az az álláspontja, hogy mi nem ragaszkodunk ehhez, mert csak a Fidesz támogatása mellett képzelhetőek el ezek a változtatások.

Az európai uniós választási rendszerrel kapcsolatos konszenzust jól rögzíti a dokumentum, az abban foglaltakkal egyetértünk.

ELNÖK: Köszönöm, képviselő úr. Horváth Balázs képviselő úré a szó.

DR. HORVÁTH BALÁZS (MDF): Támogatjuk és alá is fogjuk írni a határozati javaslatot, és egyetértünk a jelentéssel is. Két dologra hívnám fel az elnök úr, illetve a tisztelt bizottság figyelmét. Az egyiket nagyon bőségesen kifejtették, a bizottsági ülésen ezt említettem, amikor beszélgettünk róla, ez a jelzős szerkezet szerencsétlen az álláspontom szerint, hogy példátlanul magasnak tekintendő. Ennek a magyarázatát megadták, de politikailag sem célszerű ezt így benne hagyni, mert felmerül a kérdés, hogy ha példátlanul magas, akkor miért nem tudtunk konszenzust összehozni.

A másik a jelentésnek egy strukturális része. Mi a magunk részéről sokkal nagyobb súlyt adnánk annak, hogy az előkészítő bizottság megállapodott abban, hogy öt párt, illetve konszenzus alapján alakítja ki az álláspontját. Következésképpen, a bizottság munkája, ha ezt leírjuk és ez tudatosul a fejekben, nem minősül eredménytelennek, mert az, hogy valakinek más az álláspontja, és nem jön létre konszenzus, nem a munka eredményének az elmaradását jelenti, az egy szuverén álláspont, és attól a bizottság még működhetett. Ugyanakkor a határozati javaslatban tételesen felsorolt, gyakorlatilag taxációval, amelyben meg tudtunk állapodni, azt elfogadjuk, helyesnek tartjuk, sőt, mi több, szükségesnek is.

Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor hadd jelezzem, hogy amit Horváth Balázs felvetett, ez az előre megkötött kezünk, az öt párt konszenzusa miatt, akkor hangsúlyosabban meg lehet fogalmazni, és akkor ezáltal az MDF-nek ez a felvetése megoldódik.

Mindjárt megadom a szót Salamon Lászlónak, de hadd jelezzem még, hogy a hat párt közül öt párt egyetértett, tehát lényegében a bizottságban létre tudunk hozni egy döntést, a

Fidesz ellenében öt párt megegyezett. Nem vitás, hogy a parlamentben nem fog keresztülmenni, de ennek van egy üzenete, úgyhogy ez legyen így. Csak azért jelzem, hogy a bizottság el fogja tudni fogadni, úgy tűnik, az eddigiék után, ezt azért mondom, mert Salamon Lászlónak így adom meg a szót, ennek a tudatában. Tessék, öné a szó.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (Fidesz): Tisztelt Bizottság! Többen is módosító szövegeket jelenítettek meg, és én annak a lehetőségét kértem, hogy ezt írásban is előadhassuk, de ez nem azt jelenti, hogy semmiféle elképzelésünk nincs. Én jegyzőkönyvbe tudom mondani azt a szöveget, amely szöveg mellett mi is el tudjuk fogadni a jelentést, csak szerencsésebbnek tartanám, itt több elképzelés volt, ha a szövegek írottan lennének előttünk.

Mi azt mondtuk, még egyszer, hogy ebben a formában, ahogy ez itt van szerkesztve, nem tudjuk támogatni a javaslatot, azonban van olyan szövegmódosítási javaslatunk, amellyel nem tartjuk elképzelhetetlennek az egyetértés létrejöttét. Mi ez konkrétan? Előrebocsátom, hogy például azzal a felvetéssel, amelyet itt többen is észrevételezték, hogy az a "példátlan" jelző felesleges, egyetértünk. Mi ezt nem vetettük volna fel egyébiránt, de ha ez felmerül, akkor jelzem a készségünket arra, hogy egyetértünk ennek a feleslegesen túlzó jelzőnek a törlésével.

Mi egyébként úgy gondoljuk, hogy a jelentésben, amikor jön az a szövegrész, hogy három kérdésben alakult ki konszenzus a bizottságban, tehát ettől kezdve, hogy három kérdésben alakult ki konszenzus, az 1. pont és a 2. pont, valamint az a felvezető szöveg, hogy három kérdésben alakult ki konszenzus, az alábbi szöveggel lenne célszerű helyettesíteni. A választási rendszer kérdései közül csupán két kérdésben: a kapcsolt lista lehetőségének megszüntetésében és az időközi választási kampányköltség felső határának módosításában alakult ki a bizottságban egyetértés. Ez azonban túl kevés ahhoz, hogy erre átfogó reformot építeni lehessen.

Ha ez így jelenik meg a szövegben, és utána már csak az uniós csatlakozással való rész következik, akkor még egy módosító javaslatunk van, nevezetesen, hogy az Európai Parlament ajánlása ismert, azt nem kell szerintünk felsorolni, tehát azt javasoljuk, hogy az innen maradjon el, és akkor ennek a jelentésnek a szövege már olyan formát nyer, amelyhez a Fidesz-Magyar Polgári Párt is csatlakozik, akkor világosan benne van az, hogy van két kérdés, amelyben egyetérttünk. Most is ugyanaz az érdemi, mondjuk úgy, de lege ferenda álláspontunk, hogy Wiener Györgynek válaszoljak, tehát nem visszalépünk, mi nem mondjuk azt, hogy megváltoztattuk az álláspontunkat, és amit helyesnek tartottunk három héttel ezelőtt, azt ma önmagában nézve nem tartjuk helyesnek, nem erről van szó, hanem arról van szó, hogy ez a reformbizottság két ilyen kérdést reformjavaslatként nem terjeszthet elő.

Ez a véleményünk erről. Ugyanez az országgyűlési határozati javaslatnál: ha tulajdonképpen az országgyűlési határozati javaslatból az 1. és a 2. pont kimarad, akkor az országgyűlési határozati javaslatához is tudunk csatlakozni. Tehát ügyrendileg azt javasolnám a szónak nem a terminus technicus értelmében, tehát nem kérek ügyrendi vitát lefolytatni és külön szavazást, de azt javasolnám, hogy adjuk meg az egész munkánknak azt az esélyt, hogy a módosító javaslatokat kölcsönösen írásban láthassuk és szavazzunk ezekről, előbb a módosító javaslatokról, aztán a határozatról és a jelentésről a következő ülésen.

ELNÖK: Megadom mindjárt a szót Lamperth Mónikának, csak egyet hadd mondjak! Lényegében, ahogy végigmentek a módosítások, én rögtön fölvezettem, a "példátlan" szót rögtön kihagytam, úgyhogy kár volt róla beszélni, tehát ilyen egyszerű volt a dolog, vagy a "szükséges egyetértés"-t a "konszenzus" helyett. Tehát előttem már lassan kialakult, mindenkinek figyelembe vettem a javaslatát, még Horváth Balázsét is utólag, hogy mi az, amiben nagyjából egészéből megvan az öt párt egyetértése. Lehet egy olyan technika - mert ha

egy teljesen új anyagon kezdünk vitatkozni, ahhoz újra össze kell jönni -, hogy ez alapján könnyedén végig tudtam vinni; lenne egy szöveg, a Fidesz meg csináljon egy másik szöveget. Akkor, ha még egyszer összejövünk, nagyon rövid lesz, megnézzük, melyikkel ért egyet a hat párt és akkor meg tudjuk tenni. Tudniillik, ha teljesen újrakezdjük, az teljesen parttalaná válik, miközben nagyon könnyű volt az öt párt javaslatait végigvinni rajta. Tehát technikailag én ezt javasolom. Megadom a szót Lampertth Mónikának.

DR. LAMPERTH MÓNIKA (MSZP), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Az elnök úr megelőzött engem, szerettem volna elárulni a tisztelt bizottság tagjainak, hogy elnök úr papírján már láttam, hogy ki van húzva a "példátlanul" szó, tehát nem kell erre nagyon nagy erőt fektetni már, de elnök úr ebben megelőzött.

Komolyra fordítva a szót. El tudom fogadni azt a menetrendet, amit az elnök úr javasolt, hogy nézzük meg írásban, amit a Fidesz javasol és utána döntsünk erről. Bár én azt gondolom, hogy nem olyan bonyolult, amit a képviselő úr ide terjesztett, hogy itt akár most ne tudnánk ebben dönteni, mert amit a javaslata első felében elmondott az 1. és 2. pontot illetően, azt gondolom, hogy az egy kompromisszumos megoldás lehet. Hiszen tartalmában gyakorlatilag ugyanazt jelenti, mint ami ide le van írva, itt egy kicsit részletesebben ki van bontva, hogy mi az, amiben egyetértésre jutottunk. Abból a szempontból mondjuk megfontolandó, hogy nyomatékosítja, és mi magunk sem gondoljuk azt egyébként, hogy ez egy reformértékű munka volt. Azt hiszem, aki ebben a bizottságban komolyan dolgozott, ezt senki egy pillanatig nem gondolhatja, de kifelé is nekünk ezt meg kell jeleníteni az Országgyűlés előtt, az valamennyiünk számára evidens. Én csak szeretném jelezni azt, amit Hack Péter elmondott, hogy az okok boncolgatásában természetesen minden frakciónak van egy azon túlmutató mozgástere, mint amit a papírban közösként elfogadunk.

Ami Salamon képviselő úr javaslatának második részét illeti, szeretném, ha benne maradna az Európai Parlament által megfogalmazott ajánlások rendszere a határozati javaslatunkban, a következő miatt. Ezzel a bizottság tagjai tisztában vannak, hiszen dolgoztunk vele, de nincs tisztában az Országgyűlés. S amikor a képviselőtársaink megkapják ezt a határozati javaslatot, legalább ekkor, ezt a témát kézbe véve pontosan tudják azt, hogy a második része a határozati javaslatnak, ahol már az Országgyűlés is elfogad bizonyos koncepciót, milyen alapokon került megfogalmazásra. Én fontosnak tartanám, hogy ez benne maradjon, s megmondom őszintén, azért is fontosnak tartanám, mert itt például van egy olyan ajánlás, ahol a nők és a férfiak egyenlő arányát biztosítani kell az ajánlások között. Ezzel mi egyetértünk, miközben meglehetősen nonszensz, hogy a magyar választási rendszerben semmilyen rugalmasság és befogadókészség nem mutatkozott a javaslatunkat illetően. Tehát azt gondolom, hogy ha korrektek akarunk lenni, akkor ezt a szövegrészt benne kellene hagyni a határozati javaslatban. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Balczó képviselő úré a szó.

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Köszönöm szépen. Én úgy ítélem, hogy egy közbülső döntést mégis hozni kellene, hiszen itt nem az a kulcskérdés szerintem, amit Salamon képviselő úr elemez, hogy itt a jelentésben mi hogy legyen kifejtve szövegszerűen, abban kell döntést hozni, hogy a határozati javaslat, amit beterjesztünk, annak az első két pontját a Fidesz nélkül a többiek fönn kívánják-e tartani. Hiszen itt fölmerült olyan javaslat, hogy ha végül is öt párt ebben a kérdésben megegyezik, ez a saját szabályaink szerint javaslatá emelkedik. Többen jeleztük, úgy állunk hozzá, hogy ha a konszenzus ezt kívánja, akkor elfogadjuk. Tudniillik, ha abban megegyezünk, hogy mivel a beterjesztendő törvényjavaslat elfogadásának nincs esélye a Fidesz nélkül, ezért a határozati javaslat se tartalmazza ezt, akkor ezt kihúzzuk

és attól kezdve nyilván az eseti bizottság jelentését is olyan felfogásban kell átalakítani, ami eleve egy olyan javaslatot alapoz meg, ahol már csak ez szerepel.

Ha viszont a jelenlévők úgy döntenek, hogy ezeket az apró módosításokat is tartják annyira szükségesnek vagy fontosnak vagy meg akarják tartani, akkor tulajdonképpen itt kettéválik a jelentés szövegszerű része, hiszen abban a pillanatban, ha egy ilyen döntés születik, akkor nyilvánvalóan öt pártnak kell a szövegszerű jelentés megalapozó részét megtenni, amit aztán kiegészít a Fidesz vagy nem fogad el. Tehát ez a közbülső döntés mégis kellene. Én nem egy határozott véleményt fogalmaztam most meg, hogy melyik mellett vagyunk, csak ezt most nekünk meg kell tenni, mert ha azt mondjuk, hogy az első két pont ne szerepeljen a határozati javaslatban, akkor mondhatjuk, hogy például akkor a Fidesz adjon egy olyan jelentéstervezetet, javaslatot, amit ő jónak tart. Ha az öt párt úgy döntene, hogy mégis ezt a javaslatot akarja betervezni, akkor nyilván egy más felfogású jelentést kell írni.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azért hadd jelezsem, hogy két dokumentum van előttünk. Az egyik a jelentés - és a vitát egyrészt a jelentés váltotta ki, kivéve az a két kis pont -, amelynél úgy tűnik, hogy át tudom vezetni rajta a legtöbb módosítást, de várjuk, hogy a Fidesz is hozzon. Nagyrészt persze bediktálta a jegyzőkönyv számára, vagy megpróbálom azt is valahogy belefogni ebbe az anyagba. A jelentés az egyik.

De itt van előttünk egy lecsupaszított határozattervezet - kérem, hogy mindenki vegye elő -, amely lényegében már azt a két pontot tartalmazza, amiben megegyeztünk, de a Fidesz most bizonyos változtatást hajtott végre, illetve a harmadik: az európai választás a maga öt belső pontjával. Ez egy külön határozattervezet, tehát a jelentéstől független annyiban, hogy a vitás kérdések nincsenek benne. Ezért föltennem - hogy legalább a kettő közül a határozattervezeten túl legyünk -, hogy ha ezt el tudnánk fogadni, akkor úgy tűnik, a határozattervezetnek öt párt mindenképpen mellette van, a hatodik pedig nem ez a bizonyos két pont miatt. De ha úgy döntünk, hogy tekintet nélkül a parlamenti erőviszonyokra - mert végül is a bizottság úgy kapta a felhatalmazást, hogy öt párt döntésével itt érvényes határozatot tud hozni, akkor ezt elfogadnánk és maga a jelentés, amit át kell dolgozni, esetleg kettőt, ez lenne a másik megoldás. Összeülhetünk esetleg még egyszer vagy körözéssel megoldanánk és akkor a jelentéstervezet lenne a vita tárgya, de ezt magát ma elfogadnánk. Úgyhogy erre teszem föl a kérdést. Tessék, Salamon képviselő úr a szó.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (Fidesz): Azt gondolom, tisztelt bizottság, hogy el kellene dönteni, hogy adunk-e magunknak egy esélyt. A két dokumentum összefügg, adunk-e magunknak egy esélyt, hogy írott szövegek fölött vitatkozzunk vagy belemegyünk abba, hogy itt most...

ELNÖK: Képviselő úr, elnézést kérek, csak hadd utasítsam vissza, írott szöveg a másik is. Mind a kettő írott szöveg.

DR. SALAMON LÁSZLÓ (Fidesz): Az egyes szám, a két javaslatot terjesztette elő, ez az egyik írott szöveg együtt. A Fidesz fölajánlja és kész arra, hogy akár ehhez módosítóként, de akár önállóként, ahogy Lamperth Mónika mondta, alternatívaként letesz másik két szöveget. Írott szövegek fölött akkor vitatkozzunk, ha mi is le tudunk tenni egy írott szöveget. Rendben van, elnök úr szövege persze, hogy írott szöveg. Én azt gondolom, hogy mindenesetre a két dolog összefügg egymással. Azt gondolom, a között is van közbülső út, hogy imperatívén utasítjuk a kormányt, hogy a kormányprogram ellenére terjesszen elő két ilyen módosító javaslatot a törvénnyel szemben, amit semmiképpen sem tudunk támogatni vagy esetleg az országgyűlési határozat említést tesz arról, hogy lehetne gondolkodni adott

pontokon még, amiben egyébként a bizottságban egyetértés volt. Tehát azt hiszem, hogy nem végletes álláspontok léteznek csak. Persze, ha a bizottság most eldönti szavazással a kérdést, azt megteheti és akkor annak, hogy árnyaltabb megoldásokat tudjunk számba venni és arról tudjunk vitatkozni, eleve kizárja a lehetőségét.

Én azt szeretném, ha így sikerülne olyan szövegeket találni, amelyeket mind a hat párt aláír, és ezért kérem azt a lehetőséget, nem mintha problémát okozna, a bizottság elfogadhat egy olyan álláspontot, amelyet a Fidesz nem oszt, ezt megteheti, de ha van esély arra, hogy olyan szöveget találjunk, amelyben mind a hat párt, a Fidesz is részt vállalhat, és felelősséget vállalhat, akkor mi erre készek vagyunk, de akkor adassék meg az a lehetőség, hogy le tudjuk tenni a magunk szövegét, én ezért mondom ezt. Ezt döntse el az igen tisztelt bizottság.

Készek vagyunk egy olyan alternatív szöveget letenni, amelynek a hatpárti elfogadására a mostani vita tükrében is látunk esélyt, hiszen végül is nem arról vitatkozunk, hogy mi volt a megegyezés tárgya, senki nem von kétségbe semmit arról, amiben megegyezésre jutottunk, vagy amiben nem jutottunk megegyezésre. És egyébként a két tervezettel szemben olyan irányú kifogásokat, amelyek a két tervezetet alapjaiban kérdőjeleznék meg - például, hogy olyan érveket tartalmaznak, amelyeket nem tudnak elfogadni -, senki sem vetett fel, tehát a két tervezet, az elnök úr által előterjesztett anyagok arra mindenképpen jó alapot képeznek, hogy tárgyalási alapnak tekinthessük, és szerintem van esély arra, hogy egy hat párt által elfogadott szövegben tudjunk majd megállapodni.

Még egyszer, a Fidesz azt kéri, hogy a bizottság tegye lehetővé, hogy a maga szövegjavaslatát is letehesse ebben az ügyben. Tehát, akkor most már határozottabb formában ezt egy kicsit ügyrendi javaslatnak is kérem tekinteni, halasszuk el az ülést, vállaljuk, hogy nyolc napon belül mind az országgyűlési határozati javaslat, mind a jelentés tekintetében a vitában - ez se volt felesleges egyébként - elhangzott álláspontokat is tekintetbe vevő Fidesz-álláspontot és szövegjavaslatot tegyünk.

ELNÖK: Annyit hadd jelezzek, a két szöveg közül az egyik szöveg teljesen vitamentes, mert ott egyetlenegy kérdés van. Tehát maga a határozattervezet tulajdonképpen úgy merült fel, hogy azt a két kis belső választási módosítást kiemeljük, vagy nem emeljük ki. Ez az egyetlen vitakérdés. Az öt párt úgy döntött, hogy ne emeljük ki, a Fidesz úgy döntött, hogy igen.

A másik volt az, amely vitát gerjesztett, de azért én úgy gondolom, hogy el lehetett volna fogadni, nem akarom kiélezni a helyzetet, a parlament legnagyobb pártjáról van szó, tehát ezért, hogy ezt is elkerüljük, én hajlok arra, hogy elcsúsztassuk, pedig, úgy látom, ebben nincs vita, az öt párt egyetértett volna, de hajlok arra, hogy egy következő ülésen jöjjünk össze, akkor elcsúszik, és majd februárban fogunk az egész jelentésről beszélni a parlamentben. *(Balczó Zoltán jelentkezik.)* Megadom a szót.

BALCZÓ ZOLTÁN (MIÉP): Köszönöm. Én ügyrendi felvetésnek tekintem, a MIÉP támogatja azt, hogy sor kerüljön még egy ülésre, ismerjük meg azt a szövegszerű javaslatot, amelynél adott esetben a jelentésben foglaltak váltják ki egy bizonyos javaslattétellel, ezt az első két pontot, hogy ez ne legyen a reformként megjelenő javaslat.

Tehát mégis ilyen szempontból van összefüggés, mert abba a helyzetbe se akarok kerülni, hogy mi azt mondtuk, nem értünk egyet azzal, hogy hárommillió forintra emelkedjen ez az összeg, legfeljebb az inflációval, a konszenzus érdekében jeleztük, hogy a MIÉP ezzel együtt az összes többi ponttal egyetért, elfogadja, de nyilván most abba a helyzetbe se akarok kerülni, hogy végül is a konszenzus érdekében elfogadunk egy olyan pontot, amellyel igazán nem értünk egyet, miközben aki egyetért tartalmilag vele, mert a Fidesz egyetértett ezzel a hárommillió forinttal, ugyanakkor nem fogadja el. Magyarul, az ügyrendinek tekintett

kérdésre az a válaszom, hogy érdemes még egy ülést tartani, és megismerni ennek a vitának a tükrében, milyen hatpárti konszenzust eredményező javaslat született.

ELNÖK: Köszönöm. Tehát, ha a bizottság nem tesz ellenvetést, akkor jelzem, hogy három hét múlva összejövünk, illetve keddezhárom hétre, csak probléma volt, hogy ma kellett összejöttünk. Annyit meg tudok ígérni, hogy lényegében itt már keresztülvezettem az öt pártnak a módosításait, és meglesz a jegykönyvben az, amit lediktált Salamon képviselő úr, ezen a héten el tudjuk röviden készíteni a jelentésmódosítást, és akkor elküldöm egyrészt a Fidesznek, rögtön, hogy reagáljon, illetve a többi öt pártnak, és akkor utána három hét múlva összejövünk. *(Dr. Hack Péter jelentkezik.)* Tessék, megadom a szót.

DR. HACK PÉTER (SZDSZ): Elnök Úr! Én támogatom ezt a megoldást, csak egy technikai kérdést szeretnék feltenni. Nem biztos, hogy a jelenlétünket tudjuk biztosítani a párhuzamos bizottsági ülések miatt; ha esetleg kiderülne, hogy nem tudjuk máshogy megoldani, kizárt teljesen, hogy esetleg egy órakor találkozzon a bizottság?

ELNÖK: Nem kizárt, mivel nagyon rövid lesz az ülés feltehetőleg, tehát akkor nem tíz órára, hanem egy órára tenném kedden, mert nyilvánvalóan egy félórásnál hosszabb ülés nem kell, mert lényegében megvan a konszenzus. Köszönöm szépen a megjelenést. Az ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 56 perc)

Dr. Pokol Béla
a bizottság elnöke